

Nejvážnější krize pro malé nemocnice za posledních 12 let? Bohužel to tak vypadá. Požádal jsem proto o schůzku ministra zdravotnictví.

23.10.2023 - Martin Netolický | Krajský úřad Pardubického kraje

Situaci v českém zdravotnictví nelze označit za stabilní, co pamatuji.

Nedostatek lékařů či zdravotních sester způsobuje neustálé debaty týkající se jeho organizace a dostupnosti zdravotní péče. Dnes nechám stranou problém nedostatku ambulantních lékařů v jednotlivých částech země (i našeho kraje) a zaměřím se čistě na aktuální situaci v péči nemocniční, zejména pak zajištění urgentní nepřetržité péče v nefakultních nemocnicích v souvislosti se změnami zákoníku práce, jehož finální podobu v Poslanecké sněmovně podpořili poslanci nejprve všech stran, po vrácení Senátem s doprovodným usnesením jej podpořili již jen poslanci vládních stran. Zdánlivě nenápadná novela zákoníku práce vyvolala dosud největší debatu o budoucnosti českého zdravotnictví při dodržování pracovněprávních předpisů.

Čekal jsem na páteční setkání ministrů zdravotnictví a práce a sociálních věcí se zástupci mladých lékařů a odborových organizací, a také na nedělní vystoupení ministra zdravotnictví Vlastimila Válka v televizním pořadu CNN Prima News Partie Terezie Tománkové. A moc jsem se neuklidnil. O stanovisko k závěrům pátečního jednání s ministry jsem požádal zástupce lékařů, odborových organizací i vedení naší Nemocnice Pardubického kraje a.s. a bohužel nejsem příliš velký optimista, protože v pátek toho nakonec mnoho dohodnuto nebylo.

Nutno říci, že na očekávaný problém už v průběhu legislativního procesu upozorňovala Asociace českých a moravských nemocnic, jejímiž členy jsou především krajské, městské, některé soukromé a další menší nemocnice. Mimo jiné i naše z Pardubického kraje. Už dnes mají tyto nemocnice největší problém s počty zdravotníků a udržením zdravotní péče ve všech odbornostech, které historicky mají. Není tajemstvím, že tíživá situace se už dlouhá léta řeší mimo zákoník práce, respektive do jisté míry proti jeho principům a některým ustanovením, kdy vedle hlavního pracovního poměru jsou uzavřeny u stejného zaměstnavatele dohody o pracovní činnosti, aby pokud možno byly pokryty jednotlivé služby (záměrně se vyhýbám termínu směny, protože o směnovosti a přesčasech je stávající problém). Podle stanoviska Státního úřadu inspekce práce jde o "šedou zónu", která byla dosud tolerována. I tak nejsou už nyní poskytovatelé zdravotní péče všude schopni zabezpečit nepřetržitý provoz na některých svých odděleních, protože lékaři prostě na trhu nejsou. A v některých odbornostech už vůbec.

Na zastupitelstvu kraje řešíme problém prakticky každé zasedání. Kromě nejrozumnějších gest a silných slov, která nebudu kvůli závažnosti situace prozatím komentovat, se zatím řešení nepodařilo nalézt. Ani změna ve vedení nemocnic, kterou někteří zastupitelé požadují, k ničemu nepovede. Všichni dělají, co mohou, aby služby postavili. Prostě není kde brát. Místo, abychom provedli pouze nezbytné změny zákoníku práce, které jsou vyžadovány přijatou směrnicí EU, jdeme opět nad její rámec. Není to poprvé, kdy vylepšujeme sami legislativní prostředí v České republice tak, že akorát "vypustíme džina z lahve". A v oblasti zdravotnictví se nám to tentokrát podařilo, respektive těm, kteří novelu připravili a potom schválili.

Nemá nyní smysl rozebírat jednotlivá ustanovení schválené novely. Uvedu pouze, že se jedná o délku

směn, rozsah přesčasové práce dohodnuté ve zdravotnictví a délku povinného odpočinku. V parametrech nové legislativy sestavit služby je tak v malých nemocnicích nadlidský úkol. Jediným řešením je podle všech setrvat v režimu dohody o pracovní činnosti a v podstatě nadále porušovat zákoník práce. Jak jednoduché na první pohled. Jenže. I kvůli setrvalé situaci na hraně možností nemocnic i samotných sloužících lékařů se jejich zástupci ozvali. Postupně dochází k vypovídání dohod o pracovní činnosti a všichni chtějí dodržování zákoníku práce. A není se čemu divit. Zákoník práce je základní pracovněprávní předpis a na jeho dodržování bychom měli trvat všichni. Už nyní obsahuje speciální ustanovení k práci ve zdravotnictví, kde je umožněno více přesčasů, apod.

Novela je tedy nezbytná. Bohužel to ale vypadá, že se nestihne přijmout do 1. prosince, kdy nabývají schválené změny účinnosti a k tomu ještě bude nedostatečná. Příkladně ministr Válek mluvil o ponechání 12hodinových směn, přitom směrnice EU připouští i 24hodinové směny. Ministr tuto směnu kombinuje s přesčasovou prací, která je ovšem omezená zákoníkem. Vše má vliv na celkovou organizaci služeb i výši odměňování zdravotníků. V malých nemocnicích tak sestavit služby bude nadlidský výkon. Státní fakultní nemocnice si poradí, větší krajské patrně to zvládnou také. Ale co mají dělat ty menší v území? Má to celé znamenat ze strany ministerstva zdravotnictví otevření otázky dostupnosti zdravotní péče? Ministr Válek toto naznačoval v několika svých rozhovorech v posledních týdnech. Pokud tomu tak je, pak ať to řekne nahlas a srozumitelně.

Ze všech výše uvedených důvodů a po několika schůzkách s lékaři, mladými lékaři i vedením našich krajských nemocnic jsem se rozhodl, že požádám o setkání ministra zdravotnictví Vlastimila Válka, abych spolu s lékaři a generálním ředitelem Nemocnice Pardubického kraje upozornil na konkrétní dopady v našich nemocnicích včetně rozboru až na úroveň jednotlivých oddělení. Chci slyšet, jaké skutečné záměry ministerstvo má a jak nám doporučí situaci řešit.

Před 12 lety v akci "Děkujeme, odcházíme" šlo zejména (doufám, že se na mě nebudou tehdejší aktéři zlobit) o navýšení odměn lékařům a zdravotníkům. Dnes je ale situace výrazně odlišná i kvůli tomu, že personálně jsme na tom poněkud hůře. A to prakticky po celé zemi (snad kromě fakultních nemocnic).

Že lékaři nyní upozorňují na dodržování uzavřeného memoranda z doby ministra zdravotnictví Leoše Hegera, tomu se také nelze divit. K tomu, aby bylo dodrženo avizované navýšení úhrad na odměňování o 6,8 miliardy stačit jistě nebude. Ví to všichni. Jsem tedy zvědav, kdy nás ministr přijme a co nám sdělí. Jsme nyní na jedné lodi. Pardubický kraj opakovaně garantoval, že chce na svém území ponechat všech pět nemocnic akutní péče. Nyní má situaci v rukou ministerstvo zdravotnictví. Ostatně se jedná o gesční resort, který má oblast řídit.

Takže pane ministře, respektive ministři, otázka zní: "Co dál...?"

(Stanovisko bylo projednáno se členy Rady Pardubického kraje a vedením Nemocnice Pardubického kraje dne 23.10.2023)

<https://www.pardubickykraj.cz/aktuality/122505/netolicky-nejvaznejsi-krize-pro-male-nemocnice-za-poslednich-12-let-bohuzel-to-tak-vypada-pozadal-jsem-proto-o-schuzku-ministra-zdravotnictvi->